

Aan:

De gemeenteraad van Wassenaar

Datum:

29 oktober 2019

Betreft:

Quick scan onderzoek naar financiële indicatoren en financiële positie

Bijlagen:

- A. [Dashboard](#)
- B. [Bestuurlijke reactie](#)
- C. [Achtergrondinformatie van Deloitte](#)

Geachte leden van de gemeenteraad,

Hierbij bieden wij u onze bevindingen en aanbevelingen aan, voortkomend uit ons quick scan onderzoek naar de *financiële indicatoren* en de *financiële positie* van uw gemeente.

Hopelijk helpen onze aanbevelingen om de financiële stukken (begroting, jaarrekening, enz.) voor u nog toegankelijker en begrijpelijker te maken. Dit leidt tot meer inzicht. Zodoende kunt u uw kaderstellende en controlerende rol wellicht beter invullen.

Achtergrond quick scan onderzoek

Het *Besluit Begroting en Verantwoording* (BBV) stelt specifieke eisen aan financiële stukken. Zo moeten bijvoorbeeld acht financiële indicatoren - waarvan [vijf financiële kengetallen](#) - zijn vermeld in begroting en jaarrekening. Ook moeten er geprognostiseerde balansen 2020-2023 in de begroting 2020 zijn opgenomen.

De financiële indicatoren en geprognostiseerde balansen, bieden gebruikers van deze stukken - zoals u - een beter *inzicht* in de financiële positie. Ook leidt het tot meer inzicht in de (financiële) gevolgen van besluiten. Wij vinden het belangrijk dat alle raadsleden dit inzicht krijgen. Want financiële stukken zijn belangrijk voor alle beleidsterreinen.

Naast het inzicht in de financiële stukken, is de *financiële positie* van uw gemeente van belang. Uw Rekenkamercommissie heeft daar in het verleden regelmatig onderzoek naar verricht (zie: [Houdbare gemeentefinanciën 2014](#), [Kwaliteit informatie gemeentebegrotingen 2015](#), [Begroting op orde 2017](#)).

Wassenaar

Voorschoten

Oegstgeest

Leidschendam-
Voorburg

Doel quick scan onderzoek

Het quick scan onderzoek brengt in beeld:

- in hoeverre uw gemeente invulling geeft aan de verplichting om via financiële indicatoren inzicht te geven in de financiële positie.
- hoe de huidige en verwachte financiële positie van uw gemeente is.

De centrale vraag:

In hoeverre geeft de gemeente met behulp van financiële indicatoren en een toelichting hierop een adequaat inzicht in haar financiële positie, en hoe ontwikkelt deze positie zich?

Uitvoering quick scan onderzoek

Het quick scan onderzoek is uitgevoerd door het bureau Deloitte. Het vond plaats in de periode van juni 2019 tot september 2019. Deloitte heeft gebruik gemaakt van *openbaar beschikbare* informatie van Wassenaar en van vergelijkbare gemeenten in Nederland.

De bevindingen en aanbevelingen zijn in september 2019 voorgelegd aan uw college voor *bestuurlijk wederhoor*. Daarbij is ook gevraagd om ambtelijk te toetsen op feitelijke juistheid. Uw college heeft een [bestuurlijke reactie](#) gestuurd (zie bijlage B).

Bevindingen

- Gemeente Wassenaar vermeldt de acht verplichte financiële indicatoren in de begroting 2019-2022 en de jaarrekening 2018.
- De financiële indicatoren worden gerelateerd aan de desbetreffende VNG-normen, maar worden niet of nauwelijks in onderlinge samenhang geduid.
- In de jaarrekening 2017 zit een afwijking van 1%-punt bij de berekening van de solvabiliteit.
- De solvabiliteit uit de begroting 2018 is niet opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in de begroting 2019-2022.
- De financiële positie van de gemeente Wassenaar aan het einde van 2017 is zeer gunstig ten opzichte van het landelijk beeld.
- Het percentage overhead gaat van gunstig in 2017, naar ongunstig in 2022. Dit komt onder meer door een dalende omvang van de exploitatie.
- De gemeente heeft geen langlopende leningen aangetrokken om uitgaven te kunnen financieren voor bijvoorbeeld investeringen binnen de gemeente. Hierdoor is de schuldpositie van de gemeente zeer gunstig.
- De reservepositie van de gemeente is ook zeer gunstig. De solvabiliteit is met 69% aan het einde van 2017 (2018: 73%) significant hoger dan het landelijk gemiddelde van 31% aan het einde van 2017.

- De gemeente heeft geen actieve grondexploitaties. Dat is gunstig voor het risicoprofiel van de gemeente.
- De lokale lasten van de gemeente Wassenaar zijn zeer ongunstig als deze worden afgezet tegen het landelijk gemiddelde. Dit vanwege de relatief hoge WOZ waarden.
- De begroting is de afgelopen jaren behoudend vastgesteld. Het gerealiseerd saldo van baten en lasten is vanaf 2013 structureel positiever uitgevallen dan de begroting na wijziging. Over de periode 2012-2018 is het werkelijk cumulatieve saldo van baten en lasten: -€ 3,1 miljoen, versus begroting na wijziging: -€ 33,5 miljoen. De primaire begroting is cumulatief ook negatiever met -€ 8,5 miljoen dan het werkelijke saldo van baten en lasten.
- De verwachte financiële positie aan het einde van 2022 op basis van de begroting 2019-2022 blijft zeer gunstig ten opzichte van het landelijk beeld.

Aanbevelingen

- 1) *Vraag uw college om meer **duiding** te geven aan:*
 - *de financiële indicatoren en de VNG-normering daarbij;*
 - *de stand van de financiële indicatoren in verleden, heden en verwachte toekomst;*
 - *de samenhang tussen de financiële indicatoren;*
 - *het algemene beeld van de financiële positie in heden en verwachte toekomst.*
- 2) *Vraag uw college om de financiële indicatoren, de duiding ervan en de samenhang ertussen, een **prominente plek** te geven in de financiële stukken. Bijvoorbeeld in de vorm van een '[dashboard](#)' (zie bijlage A) in de inleiding/samenvatting.*
- 3) *Vraag uw college om - naast de verplichte financiële indicatoren - de volgende **vrijwillige indicatoren** op te nemen:*
 - *Kapitaallasten (Hoeveel rentelasten en afschrijvingslasten van de bezittingen moeten in de toekomstige begrotingen nog worden gedekt?);*
 - *Realiteit begroting (In hoeverre wijkt het gerealiseerde saldo van baten en lasten af van het begrote saldo van baten en lasten?).*

Toelichting: Belangrijk is om de omvang van investeringen voor burgers en ondernemers te volgen in de vorm van de ontwikkeling van kapitaallasten. Wassenaar heeft meer middelen dan schulden en een uitdaging om jaarlijks de begroting structureel sluitend te houden. Is de ontwikkeling van met name de reserves gericht op sparen, ontsparen of stabiel houden?
- 4) *Vraag uw college of de **berekening** van de financiële kengetallen voor presentatie juist is.*
- 5) *Vraag uw college altijd om **duidelijkheid**. Verduidelijkingsvragen prikkelen uw college om financiële stukken steeds toegankelijker en begrijpelijk op te stellen!*

- 6) *Bespreek met uw college of er een juist **evenwicht** is tussen het voorzieningenniveau voor de burger en bedrijven, de sterke financiële positie en de hoge lokale lasten.*
- 7) *Vraag uw college **signaleringswaarden** vast te stellen voor solvabiliteit en schuldquote. Indien deze signaleringswaarden overschreden worden, dient de gemeenteraad hier expliciet over te besluiten.*
- 8) *Tot slot: **zie toe** op de uitvoering van onze aanbevelingen die door uw college zijn overgenomen.*

Bestuurlijke reactie

Uw college herkent het geschetste beeld van de financiële positie en is daar "verheugd" over. Zij onderschrijft expliciet vier van onze aanbevelingen. Tot slot stelt uw college dat "meer informatie niet altijd leidt tot een betere (en beter leesbare) begroting".

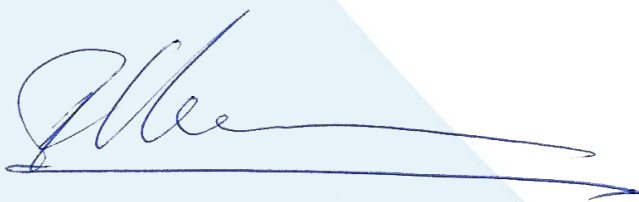
Inderdaad, meer informatie is niet altijd beter. Daarom hebben wij bij aanbeveling 3 de meerwaarde beschreven van de geadviseerde vrijwillige indicatoren.

Tenslotte

Wij vertrouwen erop met dit onderzoek en met deze rapportage een bijdrage te leveren aan een beter inzicht in de financiële stukken en de financiële positie van gemeente Wassenaar.

Wij gaan graag met u in gesprek over de aanbevelingen. De vorm waarin laten wij aan u over. Het kan meer of minder formeel. En met de gehele gemeenteraad of een deel daarvan.

Rekenkamercommissie Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg

Dolf Kamermans, voorzitter